

Mayıs ayı resim ve heykel sergileri açısından renkli ve doyurucu geçecek

Ulaşımı kar yağışının engellediği günlerde ister istemez gözümüzden kaçan önemli bir sergiye kapanmasına yakın yetiştik. İnas (Kız) Sanayi Nefise Mektebi'nin ilk öğrencilerinden biri olan Belkis Mustafa, disiplinli bir sanat eğitiminin, en küçük eskizlerden, itinalı desen ve yağlıboya çalışmalarına kadar tüm verilerinin toplandığı örnek bir sanatçı kişilik olarak karşımıza konuluyordu. Böyle bir sergide ilk aklımıza gelen şey, bu yapıtların hiçbir yere dağılmadan uygun bir müze salonunda korunması zorunluluğu idi. Çünkü başarılı bir öğrencinin çalışma ve gelişme temposuna ışık tutan yapıtlarıyla Belkis Mustafa, çok genç yaşta sona eren bir yaşamın sanatla dolu dolu yaşanmışlığından öte duyarlılığı yücelten bir sanatsal soyluluğa da örnek oluyordu. Belkis Mustafa'nın tüm yapıtlarını anısına duyulan derin bir saygı içinde korumasını bilmiş olanlar, şüphesiz bu sanatçının topluca korunup sergilenmesi için de gereken çabayı göstereceklerdir. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nin Müdürü Prof. Belkis Mutlu'nun ressam Belkis Mustafa'nın yeğeni olması (kardeşi Prof. Asım Mutlu'nun kızı) bu topluca koruma sorununu düşünmekte, bize ayrıca cesaret veren bir yandır. Kısaca çok ender bir olay olarak Belkis Mustafa'ya ait resimlerin bir alım satım sorunu ötesinde ele alınması gerektiğine inanıyoruz. Bu arada, Belkis Mustafa sergisi gibi geniş kapsamlı bir olay için Destek Galerisi'nin çok iyi imkanlara sahip olduğunu da belirtmeden geçmeyelim.

Batı sanatının pek de iyi anlaşılmadığından olacak, etki kaynaklarının bolladığı yakın dönemde, genellikle eski Tatbiki ve eski Eğitim Enstitüsü çıkışlı ressamların üslup araştırmalarını hayli "monden" havalara soktuklarına tanık oluyoruz. Teknik hünerin de abartılmasına neden olan bu tür çalışmalar, eğer gösterişe rağbet etmezseniz, biçimsel bir tavır takınmış olmanın ötesine geçemiyorlar. Çok monden, çok derin manalı, çok çocuklu görünme heveslerinin altında, teknik beceriye sığınmış olan komplekslerle karşılaşınca şaşırılmamalıdır. Ruhsal yaşantı ve görünüm zenginliğine yapılmış atıflar gerçekte yapay olarak düzenlenmiş resimsel bir doku olmayı aşamıyorlar. Hangi ülkede, hangi koşullar altında yaşadığımızı biliyor, ulaşılacak ruhsal ve düşünsel dorukların niteliği hakkında fikirler izlenimler oluşturabiliyorsak, yanılığa düşmemenin de bir yolunu bulabiliyoruz demektir. Beğenin kaynağını aldığımız ya da hevesler değil kendi varlığımızın içtenliğini yansıtan tercihler oluşturuyor. Sanfa'daki sergisiyle Esat Tekand ve Urart'daki sergisiyle Hüsamet'in Koçan'ın bu içten tercihlerle tam bir karşılık getiremediklerini söylersem, bu her iki sanatçıyı da ağır bir yerginin konu-

su yapmış olmayacağım. Çünkü bir yandan da bu sanatçıların her türlü gösterişin sınırlarını aşabilecek ressamca bir yapı sağlığından yoksun olmadıklarını düşünüyorum. Eski Tatbiki çıkışlı sanatçılar yeni bir yolun özgünlüğünü deneyeceklerine, eski Akademi çıkışlı resamlara resimsel bir fark atalım derken ayaklarını bir çizgi ve renk batağına sokuyorlar. Hele Esat Tekand'ın belirgin bir biçimde Balkan Naci İslimiyeli'nin figüratif kompozisyon yöntemlerini çarpıtarak giriştiği araştırma, suyunun suyu oluyor. Zaten Balkan Naci İslimiyeli'nin resimleriyle bile yaşantı ve kültür içeriğinin yabancılaşmasına yönelik bir heves ya da bir özlemle karşılaşuyorduk. Bu suyun suyundan ne yararımlız olacak.

Urart'ta Hüsamet'in Koçan'dan önce gene eski Tatbiki çıkışlı iki grafiker ressam sergi açmışlardı. Tanju ve Füsün Sağlam, her ikisi de teknik hünerin doruğuna çıkan sanatçılar oldukları halde, grafik tadın gözden saklanmadığı işler yapmışlardı. Bu saklanmayan grafik özellik onların önemli bir ressam kategorisine girememelerinin nedeni olacaktır ama yapılan işte pentürü zorlayan bir aldatmaca da bulunmayacaktır. Urart'ta Hüsamet'in Koçan'ı izleyen Fatma Tülin Öztürk, sürekli çabalarıyla giderek kendini daha iyi kanıtlayan bir ressamdır. Fatma Tülin'in son yıllarda yaptığı çalışmalar teknik dokunun ilginç yakın plan detaylarına yöneliktir. Beden parçalarının bazen erotik çağrışımlara da yol açtığı bu işlerde, resim adına ancak umutsuz bir hayatiyet kıpırtısının olmadığını söyleyebiliriz. Bu sanatçı hakkında Ankara'daki sergisi vesilesiyle yayınlanan bir yazıda, kırımca gereksiz övgülere girilerek kendisinin resim piyasasına, yapıt metalaştırma olgusuna direnerek ödün vermeyen bir tutum içinde olduğu ifade edilmiştir. Resimleri Ankara'da satılmadığı diye sanatçısına satışa ödün vermiyor kulpu takmanın ne anlamı var. Oysa bizim kanımızca Fatma Tülin Öztürk, eski Tatbiki'lilere bile taş çıkartan teknik maniereyle resmini en çok metalaştıranlardan biridir.

Bu arada açılan sergilerin en iyisi hiç şüphe yoktur ki, Maçka Sanat'ta Özer Kabaş'ın Boğaziçi'ndeki yoksul ve onurlu yaşamı ele alan tablolarından oluşmaktadır. Özer Kabaş bu temaları işleyen bir önceki sergisini çok çok aşan bir atılım içine girmiş, özellikle renklendirme yönünden ulaştığı başarıyı, üstün bir yorum gücüyle de pekiştirmiştir. Kabaş'ın kompozisyonları engin ve duyarlı bir ferahlığa ulaştıran başarıları kendisini 1970 sonlarından bu yana yeni bir figüratif akım geliştiren eski Akademi çıkışlı güçlü sanatçıların arasında kendine özgü sağlam bir yer edinmekte olduğunun açık bir kanıtıdır. Özer Kabaş'ın bu kez karşımıza taş gibi bir resimle çıkması, öteden beri özellikle gravürlerine duyduğumuz beğeniyi aşan bir işlev yaratmıştır.

Özer Kabaş'tan "Venedik Kırmızısından Haliç'e", tuval üzerine yağlıboya, 80 x 105 cm.

Özer Kabaş, Akademi çıkışlı güçlü sanatçıların arasında kendine özgü sağlam bir yer ediniyor

Kayaalp galerisinde Leopold Levy'ye saygı sergisi yerine açılan bir karma sergiyi Celal Tutant sergisi izledi. İşine saygılı bir amatörlüğün sınırları içinde kalan C. Tutant'ın peysajları, eski peysaj resmi anılarını çağrıştıran bir içtenlikten yoksun değildi. Vepa galerisinde Niya-zı Toptoprak ve Nilgün Gedikoğlu sergileri, resim sanatına kendi çabalarıyla giren ve gelişme şansına hiçbir sınır konulamayacak olan ressam tipine birer örnek oluşturuyordu. Resimde kendi duyarlılığının sakin ve ölçülü sınırları içinde özentsiz bir içtenliğin figüratif düzenlerini sergileyen Yaprak Berkan haklı bir satış başarısına da ulaştı. Cuma li'da Yaprak Berkan'ı izleyecek olan Kayhan Keskinok'un Ankara'dan di-ri bir esinti taşıyıp getireceği söylenebilir. Beyoğlu'ndaki Devlet Galerisi'nde Tülin Onat ve Bahar Kocaman sergilerinden alınan izlenim, Akademi çıkışlı sanatçıların hem araştırıcı, hem de cesur nitelikler taşıdığını ortaya koyuyordu.

BM'de genç sanatçıların dönüşümlü sergileri sürüyor. İzmir'den gelen bir ressam, Jale Vural bu arada dikkatleri çekti. Fakat Jale Vural'ın gur ve rahat bir fırçayla oluşturduğu görülen işlerine daha yoğun içerik yükleri getirmesinin zorunlu olduğu da görülüyordu.

Doğum yılları 1900'lü yıllara inen eski ustalardan ikisini geçtiğimiz günlerde yitirdik. Malik Aksel ve Mahmut Cuda'ya Tanrı'dan rahmet

dilerken, öbür yaşlı ustalara Allah uzun ömürler versin deriz. Bu arada 1904 doğumlu, gençliğinde çığır açıcı olmuş ustamız Ali Çelebi'nin Tem galerisindeki mart sergisi, çığır açıcılığını çoktan yitirmiş olsa da sanatçının eski konstrüktif ve ifadedici anıları canlı tutmaya yönelik çabalarından yoksun değil elbet. Ama şunu da belirtmek gerek. 1930'lu, 40'lı yıllarda yapılmış resimleriyle yenileri arasında dağlar kadar fark var. Keşke bugünkü piyasa koşulları o zaman olsaydı. O zaman hak daha çok yerini bulmuş. Hemen ekleyelim: Mayıs ayında da birkaç önemli sergi var. Bunlardan biri pek satış şansını olmayan heykel sanatçılarından birinin. Hem de ülkemizdeki en iyi heykeltıraşlar arasında başta gelen bir yeri olan Füsün Onur'un. Zengin bir obje fantazisinin bazan olağanüstü denebilecek özgün düzenleme örnekleri Maçka Sanat'ın prima mekanında sergilenen. Başka bir önemli sergi Teşvikiye'de İbrahim Örs'e ait olanı. İbrahim Örs son yıllarda hiper realist akımdan esinlendiği düşünülen bir tarz içinde çalışıyor. Ancak bu tür bir nesnelendirme metafizik bir yorumla zorlanması sonucunda resimler yoğun bir çelişkinin gerilim yüküyle karşı karşıya bırakılmış oluyor. İbrahim Örs bu ikilem karşısında çaresiz kalmış bir sanatçı değil. Fakat gene de fotoğrafik niteliklerle metafizik yorumlar arasında denge uzmanlığı gerektiren bir tavra bulmuş oluyor.